

Preventie en handhavingsplan voor de uitvoering van de Alcoholwet Gemeente Ermelo 2023 – 2025

Trimbos

Bij het opstellen van dit nieuwe preventie- en handhavingsplan voor de gemeente Ermelo is gebruikge-
maakt van het geactualiseerde modelplan voor gemeenten 'Preventie- en handhavingsplan voor de
uitvoering van de Alcoholwet' van het Trimbos-Instituut¹. Het Preventie- en Handhavingsplan Gemeente
Ermelo 2022-2025 is dan ook gebaseerd op het modelplan van het Trimbos-Instituut.

Leeswijzer

Dit plan begint met een toelichting op het preventie- en handhavingsplan in het algemeen. In hoofdstuk
1 komt de probleemanalyse aanbod waarbij wordt ingegaan op de gebruikers en de verstrekkers. Ver-
volgens zijn de de ambities en doelstellingen in preventie en handhaving in hoofdstuk 2 geformuleerd.
In hoofdstuk 3 komt preventie en handhaving in de praktijk aan bod, waarna in hoofdstuk 4 wordt inge-
gaan op de uitvoering in de periode 2023-2025.

Inleiding

Alcohol is niet zomaar een consumentenproduct. Alcoholgebruik gaat gepaard met tal van fysieke,
mentale en maatschappelijke problemen². De mate van schade is grotendeels dosis gerelateerd. Er is
geen veilige ondergrens. Licht en matig alcoholgebruik worden al in verband gebracht met onder meer
hartritmestoornissen en diverse soorten kanker. Zwaar drinken³ is gerelateerd aan een nog hoger risico
op acute schade door alcohol, zoals alcoholvergiftiging en verkeersongevallen, en geeft een verhoogde
kans op hersenschade. Overmatig drinken brengt bovendien een grotere kans op verslaving en op
schade aan de organen met zich mee. Alcoholgebruik heeft daarnaast invloed op het psychisch functi-
oneren; depressie, angstklachten en suïcide zijn gerelateerd aan regelmatig dronken zijn en/of aan
problematisch alcoholgebruik. Huiselijk geweld, agressie, uitgaansgeweld en vandalisme worden vaak
onder invloed van alcohol gepleegd. In gezinnen waar alcoholgebruik door de ouders problematisch
is, worden de problemen vaak van generatie op generatie doorgegeven.

Voor jongeren en jongvolwassenen zijn de risico's van alcoholgebruik groter dan voor volwassenen.
Niet alleen zijn de acute gevolgen voor hen vaak ernstiger – zij raken bijvoorbeeld eerder bewusteloos
en kunnen onder invloed over hun seksuele grenzen heen gaan – maar ook heeft drinken op jonge
leeftijd gevolgen voor de lange termijn. Denk aan verstoring van de hersenontwikkeling en een grotere
kans op verslavingsproblemen. Agressief, sociaal en delinquent gedrag komt bovendien vaker voor
bij jongeren die drinken dan bij hun niet drinkende leeftijdgenoten. Bij jongvolwassenen kunnen (de
gevolgen van) alcoholgebruik leiden tot kort- en langduriger verzuim, studievertraging, afname van de
studieprestaties en studie-uitval.

Met dit Preventie- en handhavingsplan geeft de gemeente invulling aan een belangrijke wettelijke taak
(artikel 43a) in de uitvoering van de Alcoholwet. De Alcoholwet is een bijzondere wet die de verstrekking
van alcoholhoudende dranken regelt en onze inwoners beschermt tegen de negatieve effecten van al-
cohol op gezondheid en veiligheid. In ons Preventie- en handhavingsplan ligt de focus op het voorkomen
van gebruik en problematisch gebruik onder jongeren (tot 18 jaar) en jongvolwassenen (18-25 jaar).
Dit Preventie- en handhavingsplan is gebaseerd op het model preventie- en handhavingsplan van het
Trimbos-Instituut.

In dit Preventie- en handhavingsplan komen preventie en handhaving samen, vanuit het uitgangspunt
van het Reynolds. In het preventiemodel Reynolds wordt uitgegaan van de pijlers Regelgeving, Hand-
having en Educatie. Deze pijlers staan deels op zichzelf maar overlappen elkaar ook. Het is lastig om
de pijler regelgeving goed in te zetten zonder hulp van de pijler educatie en de pijler handhaving. Een
regel zonder voldoende handhaving is namelijk een loze regel. Handhaving is daardoor essentieel voor
de effectiviteit van de regelgeving. Hetzelfde geldt voor educatie. Juist bij de overlap van de drie pijlers
is er sprake van integraal preventiebeleid. Het overheidsbeleid, het aanbod, de persoonlijkheid van de
inwoner én zijn sociale omgeving zijn gezamenlijk van invloed op keuzes van de inwoners. De pijler

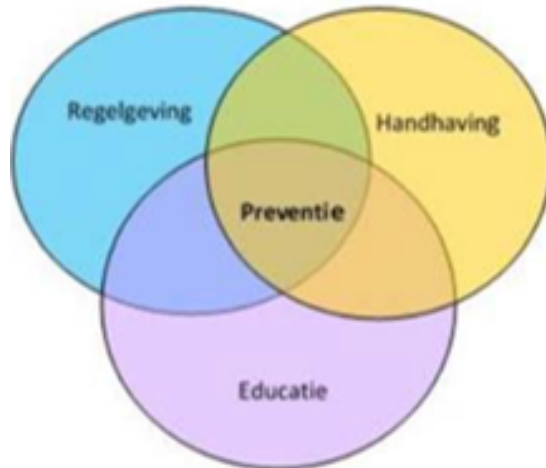
1) Model Preventie- en handhavingsplan voor de uitvoering van de Alcoholwet, Trimbos-Instituut (februari 2022)

2) Dossier Alcohol en jongeren van Expertisecentrum Alcohol (2020).

3) Er is sprake van zwaar drinken indien er minstens één keer per week ten minste vier (vrouwen) of zes (mannen) glazen alcohol op
één dag worden gedronken. Overmatig drinken is gedefinieerd als het drinken van meer dan 21 glazen per week (mannen) of
meer dan 14 glazen per week (vrouwen). Bingedrinken wil zeggen: minstens vijf glazen bij één gelegenheid minstens 1 keer per
maand.

educatie wordt in de gemeente Ermelo vanuit de preventie op middelengebruik vervuld. In de inventarisatie om te komen tot een plan van aanpak integrale ketenaanpak middelengebruik is dit schematisch weergegeven. In dit Preventie- en Handhaving wordt voornamelijk ingegaan op de pijlers preventie en handhaving.

Dit Preventie- en handavingsplan staat niet op zichzelf. Het sluit aan op landelijk beleid zoals neergelegd in het Nationaal Preventie Akkoord en het raakt aan verschillende andere gemeentelijke taken en beleidsterreinen. Twee belangrijke raakvlakken zijn het Nationaal Preventie Akkoord en de Alcoholwet.

Figuur: Universele preventiemodel Reynolds

Nationaal Preventie Akkoord - problematisch alcoholgebruik

In het Preventie- en handavingsplan sluit de gemeente zoveel als mogelijk aan op de doelstellingen van het Nationaal Preventie Akkoord. In dit akkoord, dat in 2018 door meer dan 70 partijen is afgesloten, is preventie van problematisch⁴ alcoholgebruik een van de drie speerpunten. Een veelheid aan organisaties en maatschappelijke partners waaronder bedrijfsleven, sportorganisaties en onderwijsinstellingen verbond zich met het Akkoord aan het terugdringen van problematisch alcoholgebruik in 2040.

Voor jongeren zijn specifieke doelstellingen opgenomen gericht op bijvoorbeeld bingedrinken en drinken onder de 18 jaar. Zo is in het Nationaal Preventie Akkoord opgenomen dat het drinken onder de 18 jaar de komende jaren moet afnemen⁵.

Het nationaal Nationaal Preventie Akkoord wordt voortgezet en verbreed in het Gezond en Actief Leven Akkoord 2023-2026 (GALA). In het GALA worden de thema's gezondheid & preventie, sociale basis, versterken wijkinfrastructuur en sport, bewegen en cultuur tot een samengevoegd.

Alcoholwet: beperkt beschikbaarheid en regelt een verantwoorde verstrekking

Het beperken van de beschikbaarheid van alcohol is één van de meest effectieve maatregelen om alcoholgebruik te verminderen en de daaraan gerelateerde schade te voorkomen^{6,7}.

Per 1 juli 2021 is de Alcoholwet in werking getreden. Deze wet vervangt de Drank- en Horecawet. De Alcoholwet is een wet die de verstrekking van alcoholhoudende dranken en daarmee de beschikbaarheid van alcohol reguleert. Daarnaast richt de Alcoholwet zich op verantwoorde verstrekking. De Alcoholwet heeft als doel om schadelijke gevolgen van alcoholgebruik tegen te gaan en alcohol gerelateerde

4) In het NPA wordt onder problematisch alcoholgebruik verstaan: Al het alcoholgebruik door jongeren onder de 18 jaar, drinken door zwangere vrouwen, overmatig drinken, zwaar drinken, regelmatig bingedrinken, een drinkpatroon dat leidt tot lichamelijke klachten en/of psychische of sociale problemen en dat een adequate aanpak van bestaande problemen verhindert.

5) Nationaal Preventieakkoord (2018)

6) Babor, T., Caetano, R., Casswell, S., Edwards, G. & Giesbrecht, N. (2010). Alcohol: no ordinary commodity: Research and public policy. Oxford, United Kingdom: Oxford University Press.

7) Burton, R., Henn, C., Lavoie, D., O'Connor, R., Perkins, C., Sweeney, K., Greaves F., Ferguson B., Beynon C., Belloni A., Musto V, Marsden J. & Sheron, N. (2017). A rapid evidence review of the effectiveness and cost-effectiveness of alcohol control policies: an English perspective. The Lancet, 389(10078), 1558-1580.

overlast terug te dringen. De wet valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en is daarmee primair een gezondheidswet. Het toezicht op de naleving van de DHW en per 1 juli 2021 de Alcoholwet is sinds 2013 decentraal belegd en daarmee de verantwoordelijkheid van de gemeente.

In bijlage 1 is een overzicht van voor de gemeente relevante wijzigingen opgenomen van de Alcoholwet ten opzichte van de Drank- en Horecawet. Deze informatie is afkomstig van de website van de Rijksoverheid.

1. Probleemanalyse

Dit hoofdstuk beschrijft de stand van zaken met betrekking tot alcoholgebruik onder jongeren en jongvolwassenen. Werken op basis van cijfermatige en andere data over gebruik en naleving van de wet- en regelgeving zorgt ervoor dat mensen en middelen doelmatig ingezet kunnen worden.

In paragraaf 1.1. wordt ingegaan op de gebruikers, waarbij we uitgaan van twee groepen: jongeren (scholieren) en jongvolwassenen. In paragraaf 1.2. wordt de rol van verstrekkers besproken, waarbij wordt uitgegaan van ouders en verkooppunten.

1.1. Gebruikers

Middelengebruik speelt zich af op alle leeftijden. Binnen het preventie- en handhavingsplan gaan we echter uit van twee groepen gebruikers:

- De scholieren (tot 18 jaar)
- de jongvolwassenen (18-25 jaar).

Alcoholgebruik onder scholieren

Het alcoholgebruik onder jongeren in de gemeente Ermelo wordt gemeten aan de hand van de vierjaarlijks GGD Gezondheidsmonitor Jeugd. De monitor geeft inzicht in onder meer leeftijd, schooltype, frequentie van gebruik, dronkenschap, wijze van verkrijgen van alcohol en de rol van ouders. Uit de laatste GGD monitor (2019)⁸ blijkt het volgende⁹:

- Het percentage tweedeklassers¹⁰ en vierdeklassers dat recent alcohol heeft gedronken is in 2019 gedaald ten opzichte van 2015. Ook het percentage recente bingedrinkers onder tweedeklassers¹¹ en vierdeklassers is in 2019 gedaald ten opzichte van 2015.
- In 2019 heeft 27% van de middelbare scholieren ooit alcohol gedronken (een glas of meer). 24% van de scholieren deed dat in de vier weken voorafgaand aan het onderzoek
- Eén op de zes scholieren heeft in de vier weken voorafgaand aan het onderzoek aan bingedrinken gedaan.
- Er zit geen verschil tussen jongens en meisjes in het aandeel recente alcoholgebruikers en bingedrinkers. Wel is er een verschil te zien in opleidingsniveau. Het aandeel recente alcoholgebruikers en recente bingedrinkers is groter onder vmbo'ers (29% en 24%) dan onder havo/vwo'ers (19% en 11%)
- In vergelijking met de regio Noord- en Oost-Gelderland ligt het alcoholgebruik in Ermelo lager.

Alcoholgebruik onder jongvolwassenen

- In 2019 drinkt 26% van de jongvolwassenen in Ermelo niet of maximaal 1 glas per dag. 96% van de jongvolwassenen in Ermelo heeft echter wel eens gedronken en 26% van de jongvolwassenen in Ermelo valt zelfs in de categorie zware drinker.
- Het aandeel mannen onder de zware drinkers ligt met 29% hoger dan het aandeel vrouwen (24%). Ook onder opleidingsniveau is een verschil te zien in het aandeel zware drinkers. Het aandeel zware drinkers is onder praktisch opgeleide jongvolwassenen 3% hoger dan onder theoretisch opgeleide jongvolwassenen.
- In vergelijking met de Noord-Veluwe en Noord- en Oost-Gelderland is het alcoholgebruik onder jongvolwassenen vergelijkbaar.

Gevolgen Covid-19

8) In 2021 heeft er een extra monitor plaatsgevonden, de Corona gezondheidsmonitor jeugd voortgezet onderwijs. Deze monitor is gericht op de Noord-Veluwe. De cijfers worden daarom grotendeels gebaseerd op de gezondheidsmonitor 2019.

9) Speciaal onderwijs is niet meegenomen in dit onderzoek. De gemeente Ermelo beschikt wel over meerdere scholen voor speciaal onderwijs.

10) Afname ten opzichte van 2015 is voor tweedeklassers niet significant

11) Afname ten opzichte van 2015 is voor tweedeklassers niet significant

Sinds 2020 hebben we wereldwijd te maken met Covid-19. In Nederland heeft dit geleid tot verschillende maatregelen, bijvoorbeeld de avondklok, regels gericht op samenscholing en lockdowns.

Er zijn geen concrete cijfers beschikbaar gericht op de gevolgen van deze maatregelen. De cijfers omschreven onder 1. Probleemanalyse komen ook uit de periode voor Covid-19. De gevolgen van Covid-19 op middelengebruik zijn dus niet in cijfers weer te geven. Wel komen er diverse signalen binnen. Bijvoorbeeld jongeren die niet bekend zijn met uitgaan en nu wel de mogelijkheid hebben om uit te gaan. Zij komen zwaar onder invloed van alcohol binnen of worden dronken in de kroeg. Deze signalen worden meegenomen in de uitvoering van het preventie- en handhavingplan.

1.2. Verstrekkers

Bij verstrekkers gaan we uit van twee groepen:

- De ouders
- Verkooppunten van alcohol

Ouders

Ouders spelen een belangrijke rol in middelengebruik, vooral tot de leeftijd van 18 jaar. Ouders die zelf veel drinken, zijn toleranter ten aanzien van alcoholgebruik bij hun kinderen. Daarnaast blijkt het stellen van regels rondom alcoholgebruik, maar ook regels die niet direct zijn gericht op middelengebruik, van invloed te zijn op het alcoholgebruik van het kind. Hoewel de invloed van peers (leeftijdsgenoten, vrienden) op het gedrag toeneemt met de leeftijd, blijven ouders invloed houden op het drinkgedrag van hun opgroeiende kind¹², bijvoorbeeld via hun houding ten opzichte van alcohol of door de afspraken die zij met hun kind maken. Uit de GGD monitor (2019) blijkt het volgende:

- Er wordt veelal in de thuissituatie gedronken. Zo drinkt 7% van de scholieren in een hok, keet of schuur. 20% van de scholieren drinkt bij anderen thuis en 24% van de scholieren drinkt thuis, met anderen alcohol.
- 9% van de scholieren laat alcohol door anderen kopen, 5% pakt het thuis en 10% krijgt het van vrienden die 18 jaar of ouder zijn. Opvallend is dat 20% van de scholieren alcohol krijgt van de ouders. Dit is een stijging ten opzichte van 2015 waarin 10% van de jongeren aangaf het van de ouders te krijgen¹³.
- 3% van de ouders verbiedt alcohol onder jongeren en 12% van de scholieren geeft aan dat de ouders het alcoholgebruik alleen afraden. Daarentegen geeft 17% van de scholieren aan dat ouders het goed vinden wanneer ze drinken. In zowel het verbod, het afraden evenals het goedkeuren van alcohol door ouders is een stijging te zien ten opzichte van 2015.
- 24% van de scholieren geeft aan geen afspraak te hebben over het drinken van alcohol. 13% van de scholieren mag af en toe een paar slokjes drinken en 6% mag 1 of 2 glazen per keer drinken. Het merendeel van de scholieren 39% geeft aan dat er afspraken zijn over het niet drinken van alcohol tot een bepaalde leeftijd. Dit percentage is groter onder meisjes dan onder jongens (44% ten opzichte van 34%). 28% van de scholieren heeft daarbij afgesproken tot 18 jaar geen alcohol te drinken, 3% tot 17 jaar en 5% tot 16 jaar.

Verkooppunten

De verkooppunten is een andere en veel grotere groep verstrekkers dan de ouders. In dit geval gaat het om alle verkooppunten waar alcohol beschikbaar is. Denk bijvoorbeeld aan supermarkten, horeca, de slijterij, evenementen, etc.

In 2020 is in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een landelijk nalevingsonderzoek uitgevoerd.¹⁴ Op basis van de landelijke cijfers¹⁵ lijkt het erop dat het voor minderjarigen ook steeds gemakkelijker wordt om aan alcoholische dranken te komen. Tussen 2018 (37,7%) en 2020 (37,9%) is de totale naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverkoop niet veranderd¹⁶. Veranderingen zijn wel zichtbaar bij de afzonderlijke verkooppunten. In horecagelegenheden, cafetaria's en webshops is de naleving van verkoop verbeterd. Bij supermarkten en slijterijen is het daarentegen gedaald. In onderstaand figuur worden de verschillende verkooppunten en de naleving van de leeftijdsgrens in een diagram weergegeven:

12)Engels, R., Kleinjan, M. & Otten, R. (2013) De rol van ouders bij alcoholgebruik van adolescenten: Stand van zaken. Nijmegen: Behavioural Science Institute Radboud Universiteit Nijmegen

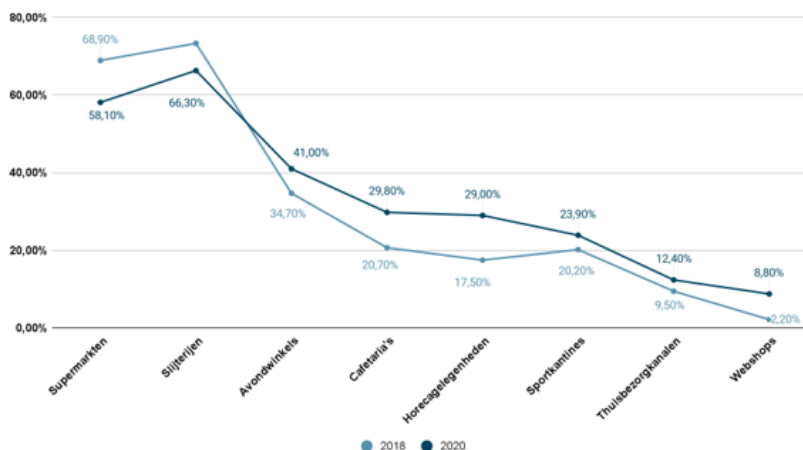
13)In 2015 is dit gevraagd aan jongeren die in de laatste 4 weken alcohol dronken, in 2019 aan jongeren die ooit hebben gedronken.

14)Naleving leeftijdsgrens alcohol- en tabakverkoop 2020, uitgevoerd door bureau Objectief, Nijmegen, januari 2021

15)Er zijn geen lokale cijfers beschikbaar over de naleving van de leeftijdsgrens door verkooppunten.

16)Bureau Objectief (2020b). Landelijk onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverkoop aan minderjarigen in 2020. Nijmegen: Bureau Objectief.

Naleving leeftijdsgrens door verkooppunten in %

Er zijn geen cijfers beschikbaar over de naleving in de gemeente Ermelo lokaal. Een (terugkerend) nalevingsonderzoek in de gemeente Ermelo kan hier inzicht in geven. Op deze manier wordt zichtbaar in welke mate het verbod op het doorschenken van alcohol en het schenken van alcohol aan minderjarigen in de gemeente Ermelo wordt nageleefd.

2. Ambities en doelstellingen

2.1 Ambities en doelstellingen preventie

De gemeente streeft ernaar dat haar jonge inwoners gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Daarbij is het belangrijk dat het gemakkelijker wordt om gezonde keuzes te maken op het gebied van lichamelijke, sociale en emotionele uitdagingen in het leven. Een sociale en fysieke omgeving die uitnodigt en stimuleert tot het gewenste gedrag is ondersteunend aan deze ambitie. Ook is de juiste kennis nodig om de gezonde keuze te kunnen maken. Leefstijl heeft een grote invloed op gezondheid (40%). Hier is dan ook een grote winst haalbaar door in te zetten op kennis, houding en gedrag (Lalonde model).

De nota volksgezondheid 'Samen verder voor een gezond Noord-Veluwe 2022-2025' zegt hierover: *'Het IJslandse preventiemodel is een primaire preventieaanpak gericht op het creëren van een positieve leefomgeving, waarin jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien, zonder middelengebruik'*. In 2022 worden de mogelijkheden voor dit model onderzocht in de regio Noord-Veluwe.

Het model (ook wel Opgroeien in een Kansrijke omgeving (OKO)) werkt op een onderbouwde, met data gestuurde, succesvol gebleken aanpak. Ouders en lokale partners werken hierin samen. In deze aanpak wordt er gewerkt met de gedachtegang dat alle partijen die betrokken zijn bij het opvoeden en opgroeien van de jeugd kunnen, en idealiter zouden moeten, meedoen. Denk hierbij aan gezin, peergroep, school en vrije tijd.

Voor het behalen van onze ambities sluiten wij aan bij het preventiemodel waarbij we uitgaan van de vier factoren gezin, peergroep, school en vrije tijd. Daarbij stellen wij de volgende twee doelstellingen:

- Een niet verdere groei en ook een afname van alcoholgebruik en daarmee een afname van de schadelijke gevolgen van alcoholgebruik onder de 18 jaar
- Afname van dronkenschap en de schadelijke gevolgen van excessief alcoholgebruik (met name tijdens uitgaansavonden in het publieke domein)

Er wordt ingezet op een adequate naleving van de Alcoholwet, het versterken van de sociale omgeving rondom jongeren en het faciliteren van een fysieke omgeving die gezond gedrag stimuleert. Dit doen wij door de volgende acties:

- Meer inzetten op de beschermende en risicofactoren vrije tijd
- Meer inzetten op de beschermende en risicofactoren van de vriendengroep (peergroep)
- Meer inzetten op de beschermende en risicofactoren ouderbetrokkenheid

2.2 Ambities en doelstellingen toezicht en handhaving

De Alcoholwet heeft zowel een gezondheids- als een openbare orde en veiligheidsaspectief. Het doel van de gemeente is om door middel van naleving van de wet bij te dragen aan het voorkomen van gezondheidsschade en verstoringen van de openbare orde. Sinds 1 januari 2013 is de gemeente verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de wet en heeft daarmee een belangrijk instrument in handen. Onderzoek laat zien dat handhaving noodzakelijk is om het gewenste effect te bereiken van maatregelen zoals de leeftijdsgrens voor alcohol en het verbod op doorschenken¹⁷.

Handhavingsprioriteiten

De ambitie met betrekking tot toezicht en handhaving is om de focus van het toezicht te leggen op de leeftijdsgrens, het voorkomen van dronkenschap en het beheersen van de beschikbaarheid. Het betreft de volgende bepalingen:

1. *Leeftijdsgrens 18 jaar*
 - a. Artikel 20, lid 1 Alcoholwet. Oftewel het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Eveneens wordt begrepen het verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van 18 jaar of ouder, welke kennelijk bestemd is voor een persoon van wie de leeftijd niet is vastgesteld. Per 1 juli 2021 is het verbod op wederverstrekking ook strafbaar gesteld in de Alcoholwet.
 - b. Artikel 45 Alcoholwet. Het verbod op het aanwezig hebben van alcohol onder de 18 jaar op voor publiek toegankelijke plaatsen.
2. *Dronkenschap/doorschenken*
 - a. Artikel 20, lid 4 5 Alcoholwet. Het verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap toe te laten in een horecazaak, op het terras of in een slijterij.
 - b. Artikel 20, lid 5 6 van de Alcoholwet. Het verbod om in kennelijke staat dienst te doen in een horecazaak, op het terras of in een slijterij.
 - c. Artikel 252 Wetboek van Strafrecht (in samenwerking met de politie). Verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap alcohol te verkopen of toe te dienen.
 - d. Artikel 453 Wetboek van Strafrecht (in samenwerking met de politie). Verbod om zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg te bevinden.
3. *Beheersen beschikbaarheid/voorkomen blurring*
 - a. Art. 25 lid 1 van de Alcoholwet. Verbod op het aanwezig hebben van alcoholhoudende drank in een voor het publiek (niet) toegankelijke ruimte, niet zijnde een slijtersbedrijf, horecabedrijf of een ruimte waarin rechtmatig alcohol aan particulieren wordt verstrekt voor gebruik elders dan ter plaatse.
 - b. Art. 25 lid 2 van de Alcoholwet. Toestaan dat alcoholhoudende drank wordt genuttigd in een voor het publiek toegankelijke ruimte, niet zijnde een horecabedrijf of het laten proeven in een slijtersbedrijf op verzoek van een klant.

Daarnaast is de ambitie om te werken met een handhavingmatrix en met risicogestuurd toezicht.

Handhavingmatrix

Als er tijdens de controles een overtreding wordt geconstateerd, maken de toezichthouders / boa's hiervan een constateringsrapportage op. Aan de hand daarvan wordt nadien beoordeeld welke bestuurlijke handhavingsoptie dan wel waarschuwing aan de burgemeester ter besluitvorming wordt voorgesteld. Hierbij vormen de bijgevoegde beleidsregels 'handhavingmatrix' het kader (bijlage 2). Deze handhavingmatrix bevat beleidsregels voor handhaving op overtredingen van de Alcoholwet en dient formeel juridisch door de burgemeester, als bevoegd gezag voor de handhaving, te worden vastgesteld. De advisering aan de burgemeester vindt plaats door de handhavingjuristen, in overleg met de toezichthouders/boa's.

Risicogestuurd toezicht

De toezichtcapaciteit van de gemeente wordt zo efficiënt mogelijk ingezet. Risicogestuurd toezicht vormt daarbij het uitgangspunt. Bedrijven met nagenoeg geen risico worden minder gecontroleerd. Bedrijven met een hogere risicoscore worden vaker gecontroleerd. Als door een extern bureau een nalevingsonderzoek is uitgevoerd, zal de uitkomst hiervan betrokken worden bij het risicogestuurd toezicht.

¹⁷Babor, T., Caetano, R., Casswell, S., Edwards, G. & Giesbrecht, N. (2010). Alcohol: no ordinary commodity: Research and public policy. Oxford, United Kingdom: Oxford University Press.

De toezichhouder/boa's van de gemeente voeren het toezicht uit. Voor de veiligheid van de boa maakt de gemeente afspraken met de politie over gezamenlijke controles en ondersteuning op afroep bij risicovolle situaties.

3. Preventie en handhaving in de praktijk

3.1 Preventie

Er wordt al veel gedaan rondom preventie op middelengebruik in de gemeente Ermelo. Onderstaand worden de verschillende activiteiten welke nu al worden uitgevoerd omschreven.

Inzet op preventie

In de gemeente Ermelo wordt al jaren lokaal ingezet op preventie rondom middelengebruik. Preventie rondom middelengebruik wordt in Ermelo uitgevoerd door Tactus Verslavingszorg. Tactus zet zich in Ermelo in voor 0-100 jarigen en richten zich op:

1. Verslavingspreventie binnen het basis- en voortgezet onderwijs (en eventueel andere setting);
2. Preventieve outreachende activiteiten gericht op risicogroepen binnen het aandachtsgebied en de sluitende keten van verslavingszorg.

Tactus heeft hiervoor contact met verschillende organisaties. Denk hierbij aan basisscholen, voortgezet (speciaal) onderwijs, Welzijn Ermelo, GGD, Interactie Ermelo, sportverenigingen, etc.

Jongeren tot 18 jaar (scholieren) brengen een groot deel van hun tijd door op school. Tactus is daarom ook aanwezig op de scholen. Tactus biedt bijvoorbeeld het project 'Op Tijd Voorbereid' aan op basisscholen. Dit is een preventieproject voor groep 7 en 8. Het project richt zich op het vergroten van kennis omtrent de risico's van onder andere alcohol en het bewuster maken van houding en gedrag tegenover middelen. Daarnaast heeft Tactus contact met de verschillende scholen voor voortgezet (speciaal) onderwijs in Ermelo. Zij bieden voorlichtingen, ondersteuning in beleidvorming en individuele casussen. Ook wordt er ingezet op het implementeren van 'Helder op school', onderdeel van de gezonde school.

Naast de inzet op scholen zet Tactus zich in om aandacht te vragen voor grote landelijke campagnes, bijvoorbeeld NIX18 en IkPas. Hier wordt samengewerkt tussen de gemeente, Tactus en andere netwerkpartners. Op deze manier wordt de kennis rondom middelengebruik vergroot onder de inwoners. Daarnaast ondersteunen de campagnes de norm dat middelengebruik er niet vanzelfsprekend bij hoort.

Voor jongeren, ouders/verzorgers en ouderen is Tactus beschikbaar om vragen rondom middelengebruik te stellen. Ten slotte geeft Tactus deskundigheidsbevordering aan professionals en kunnen zij helpen bij beleidsvorming.

Het maatschappelijk effect van de inzet van Tactus moet leiden tot het gemakkelijker maken van gezonde keuzes op het gebied van lichamelijke, sociale en emotionele uitdagingen in het leven. De inzet van Tactus richt zich hierbij niet alleen op alcoholgebruik, maar ook op andere middelen en bijvoorbeeld gamen. De inzet van Tactus wordt gericht op gebruikers maar ook op verstrekkers. Het gaat bij de verstrekkers dan met name om de ouders.

De inzet van Tactus wordt gefinancierd vanuit het budget preventie op middelengebruik.

Inzet op verstrekker - ouders

Naast de inzet vanuit Tactus wordt er jaarlijks vanuit de gemeente rond oktober een NIX18 brief gestuurd aan ouders van (bijna) 12 jarige kinderen. Deze brief geeft aan waar ouders onder andere informatie kunnen vinden over middelengebruik van hun kind(eren). Dit wordt aangeboden vanuit de GGD (onderdeel van het CJG). Het versturen van deze brief heeft een aantal jaren stilgelegen, maar wordt vanaf 2022 weer structureel opgepakt. Deze brief richt zich op de verstrekkers, en dan met name op de ouders.

Nog een activiteit gericht op de ouders als verstrekkers is de kroegentocht. In het verleden is er door de KVVU¹⁸, in samenwerking met de gemeente deze kroegentocht voor ouders georganiseerd. Tijdens deze kroegentocht krijgen ouders informatie over alcohol, drugs en uitgaan aan de hand van presentaties in verschillende horecagelegenheden. Tijdens de editie in 2017 werd onder andere samengewerkt met Jongerenwerk, CJG, Tactus, horecagelegenheden en het ziekenhuis St Jansdal. Deze kroegentocht werd in de vorige edities over het algemeen goed beoordeeld door de ouders. De laatste kroegentocht voor ouders vond plaats in 2017.

18) Het KVVU is een samenwerking van horecaondernemers, politie, bewoners, gemeente en het jongerenwerk van Welzijn Ermelo. Zij werken gezamenlijk aan het vergroten van de veiligheid en verminderen van de overlast in het uitgaansleven

Opgroeien in een kansrijke omgeving

Preventie van middelengebruik, waaronder alcohol, is ook een belangrijk onderdeel van de regionale gezondheidsnota 'Samen verder voor een gezond Noord-Veluwe 2022-2025'. De ambities rondom middelengebruik vanuit de nota volksgezondheid zijn:

- Het creëren van een positieve leefomgeving, waarin jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien, zonder middelengebruik (Gezond opgroeien).
- Het terugdringen van het gebruik van alcohol, drugs- en tabaksgebruik onder jongeren (Gezond opgroeien).
- Het verbeteren van het welbevinden van jongeren (Gezond opgroeien).
- Het verminderen van alcoholgebruik/- misbruik (Gezond ouder worden)

Voor het bereiken van deze ambities zijn vanuit de nota volksgezondheid de mogelijkheden rondom het IJslands preventiemodel (OKO - Opgroeien in een Kansrijke Omgeving) onderzocht. In het Sociaal Domein wordt er daarnaast gewerkt aan de transformatie waarbij anders denken, anders organiseren en anders werken noodzakelijk is. Het preventiemodel sluit hier ook goed op aan. In december 2022 is de gemeenteraad van Ermelo akkoord gegaan met de uitvoering van OKO. De gemeente Ermelo gaat samen met de Noord-Veluwe vanaf 2023 dan uitvoering geven aan het preventiemodel Kansrijk Opgroeien, met ondersteuning van het Trimbos Instituut.

Binnen OKO wordt er gefocust op beschermende en risicofactoren in de verschillende levensdomeinen: gezin, peergroup, school en vrije tijd. Heel concreet wordt er samen met ouders, school en partners vormgegeven aan activiteiten in de omgeving van jongeren. Bij de implementatie van OKO wordt dan ook samenwerking gezocht met veel verschillende organisaties. Denk hierbij aan basisscholen, voortgezet (speciaal) onderwijs, Welzijn Ermelo, het CJG, Interactie Ermelo, sportverenigingen, etc. OKO werkt datagericht. Dat wil zeggen dat er tweejaarlijks breed onderzoek onder jongeren wordt gedaan. Deze data worden door de partners gezamenlijk gedeeld en gebruikt in het opzetten en uitvoeren van de activiteiten.

Gezonde sportkantine

Vanuit het lokale preventieakkoord wordt er gekeken of er kan worden ingezet op de gezonde sportkantine. Dit richt zich dan op het aanbod bij de sportvereniging, dus op de verstrekkers. Hierbij is een samenwerking van Tactus, Interactie, diverse sportverenigingen en de gemeente nodig. Financiële dekking voor een dergelijke activiteit in 2023 is er vanuit het Preventie Akkoord.

3.2 Regelgeving

De Alcoholwet is primair een volksgezondheids wet met als doel om, met name onder jongeren, gezondheidsschade door alcoholgebruik te voorkomen. Daarnaast stelt de Alcoholwet ook als doel om alcohol gerelateerde verstoringen van de openbare orde terug te dringen. De Alcoholwet geeft invulling aan beide doelstellingen door onder andere beperkingen te stellen aan de beschikbaarheid van alcohol. Zo mag er bijvoorbeeld niet worden verstrekt aan een jongere als niet is vastgesteld dat hij of zij 18 jaar of ouder is en de aanwezigheid van dronken personen is niet toegestaan in een horecagelegenheid of slijterij. In de Alcoholwet die per 1 juli 2021 in werking is getreden, is daar het verbod op wederverstrekking aan toegevoegd. Dit verbod houdt in dat het strafbaar is om als volwassene, op een publiek toegankelijke locatie, alcoholhoudende drank te geven aan een minderjarige. Daarnaast sluit de wet ook bepaalde verkooppunten uit van het schenken en/of verstrekken van alcohol voor elders dan ter plaatse. Deze bepalingen vormen samen de preventieve kern van de Alcoholwet.

Aanvullend op deze bepalingen kent de Alcoholwet een aantal verordenende bevoegdheden en heeft de burgemeester aanvullende mogelijkheden om de beschikbaarheid van alcohol te beperken. In het licht van de hoofdthema's uit dit Preventie- en handhavingsplan (leeftijdsgrens, dronkenschap) hebben de volgende aanvullende maatregelen een expliciete meerwaarde in het terugdringen van alcoholgerelateerde gezondheidsschade en verstoringen van de openbare orde:

- Beperken happy hours
- Voorwaarden stellen aan alcoholverstrekking evenementen
- Beperken schenktijden paracommercie

Beperken happy hours

In artikel 25D van de Alcoholwet is een verordenende bevoegdheid opgenomen waarmee gemeenten ter bescherming van de volksgezondheid of in het belang van de openbare orde happy hours kunnen beperken. Met deze bevoegdheid kunnen de meest excessieve acties (meer dan 40% korting) worden

verboden. Onderzoek¹⁹ laat zien dat de prijs van alcohol een belangrijke voorspeller is voor gebruik en dat met prijsinterventies gebruik kan worden beïnvloed. Het verhogen van alcoholprijzen heeft specifiek impact op mensen die veel alcohol consumeren. Het beperken van mogelijkheden om met prijzen voor alcoholhoudende dranken te stunten is daarmee een geschikt instrument om de stevige consumptie in het uitgaansleven te beperken en dronkenschap te voorkomen. Om die reden is de volgende bepaling vastgelegd in artikel 2:34f van de APV, luidende

“Het is verboden in een horecalokaliteit of op een terras bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank te verstrekken voor gebruik ter plaatse tegen een prijs die voor een periode van 24 uur of korter lager is dan 60% van de prijs die daar gewoonlijk wordt gevraagd.”

Voorwaarden stellen aan evenementen

Artikel 35 lid 2 van de Alcoholverwet biedt burgemeesters de mogelijkheid om voorwaarden te stellen aan het verlenen van een ontheffing ten tijde van bijzondere gelegenheden van zeer tijdelijke aard, zoals evenementen en buurtfeesten. Er kunnen bijvoorbeeld voorwaarden worden gesteld aan de manier waarop de verantwoorde verstrekking wordt ingericht. Artikel 35 gaat uitdrukkelijk alleen om verstrekking van zwak-alcoholhoudende dranken voor gebruik ter plaatse.

Landelijk en lokaal onderzoek laat zien dat de naleving van de leeftijdsgrens voor alcohol en het doorschenken in diverse sectoren voor verbetering vatbaar is^{20 21 22}. Op evenementen is de naleving van zowel de leeftijdsgrens als dronkenschap vaak ingewikkelder dan in de horeca. Factoren als schaalgrootte, tijdelijke personeelskrachten en het gebrek aan een structurele controlesystematiek bemoeilijken de naleving van de wetgeving. In het aanvraagformulier voor een evenementenvergunning is bij het onderdeel ‘Dranken en/of etenswaren’ de vraag opgenomen of er voorzorgsmaatregelen worden getroffen ter voorkoming van alcoholgebruik door jongeren onder de 18 jaar, en zo ja, welke. Een aantal grotere evenementen wordt na afloop geëvalueerd.

Beperken schenktijden paracommercie

Artikel 4 van de Alcoholverwet bepaalt dat bij gemeentelijke verordening regels worden gesteld waaraan paracommerciële rechtspersonen zich moeten houden bij de verstrekking van alcoholhoudende drank. Dit ter voorkoming van oneerlijke mededinging. Het vastleggen van de schenktijden in de paracommercie is één van deze verplichte regels. Onderzoek laat zien dat het beperken van schenktijden de alcoholconsumptie en daaraan gerelateerde gezondheidsschade en verstoringen voor de openbare orde vermindert²³. Daarnaast is het niet wenselijk dat jeugd tijdens sportieve, culturele of andere activiteiten geconfronteerd wordt met (overmatig) alcoholgebruik van volwassenen. Onderzoek laat zien dat zien drinken doet drinken²⁴. De gemeente heeft daarom in artikel 2:34b van de APV de volgende, beperkte schenktijden vastgelegd voor paracommerciële instellingen:

“Een paracommercieel rechtspersoon kan alcoholhoudende drank uitsluitend verstrekken op maandag tot en met zondag vanaf 14.00 uur tot 00.00 uur.”

3.3 Toezicht en Handhaving

De afgelopen jaren heeft door Corona het toezicht en handhaving op de naleving van de Alcoholverwet c.q. de Drank- en Horecawet (tot 1 juli 2021) op een lager pitje gestaan. De toezicht en handhaving heeft zich met name gericht op het naleven van de sluitingstijden en de coronamaatregelen.

Sinds de horecagelegenheden weer open zijn, was het streven het toezicht en handhaving weer intensiever op te pakken. Daarbij speelt mee dat de capaciteit aan bevoegde boa's beperkt beschikbaar is. De ambities moeten bijdragen aan het intensiveren en verbeteren van toezicht en handhaving. De capaciteit van bevoegde boa's blijft hierbij een aandachtspunt.

19) Meier, P. et al. (2008). The independent review of the effects of alcohol pricing and promotion. Summary of Evidence to Accompany Report on Phase 1: Systematic Reviews. United Kingdom: School of Health and Related Research, University of Sheffield, UK

20) Bureau Objectief (2020b). Landelijk onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens bij alcoholverkoop aan minderjarigen in 2020. Nijmegen: Bureau Objectief.

21) Bureau Objectief (2018). Nalevingsonderzoek doorschenken gemeente Utrecht 2018. Nijmegen: Bureau Objectief.

22) Bureau Objectief (2017). Nalevingsonderzoek doorschenken gemeente Rotterdam 2017. Nijmegen: Bureau Objectief.

23) Babor, T., Caetano, R., Casswell, S., Edwards, G. & Giesbrecht, N. (2010). Alcohol: no ordinary commodity: Research and public policy. Oxford, United Kingdom: Oxford University Press.

24) Smit, K., Monshouwer, K., Leeuwen, L. van, & Voogt, C. (2020) – Zien drinken doet drinken. De invloed van de zichtbaarheid van alcohol in de sociale omgeving op kennis, opvattingen en gebruik van alcohol door jongeren. Literatuuroverzicht. Utrecht: Trimbos-instituut.

Integraal handhavingsbeleid

Op 26 januari 2022 is door de gemeenteraad het integraal handhavingsbeleid vastgesteld. In dit handhavingsbeleid is de volgende prioritering opgenomen met betrekking tot overtredingen van de Alcoholwet:

- Schenktijden paracommerciële horeca - prioriteit gemiddeld
- Toezicht leeftijdscontrole op grond van de Alcoholwet - prioriteit gemiddeld

Uit het integrale handhavingsbeleid blijkt ook dat het speerpunt is de toezicht en handhaving op alcoholgebruik onder minderjarigen (jonger dan 18 jaar). In de bijgevoegde handhavingsmatrix is de sanctiestrategie nader uitgewerkt.

4. Uitvoering 2023-2025

Volgens het preventiemodel Reynolds is er pas echt sprake van een integraal preventiebeleid als er overlap is tussen de drie pijlers Regelgeving, Handhaving en Educatie. Het is namelijk lastig om de pijler regelgeving goed in te zetten zonder hulp van de pijler educatie en de pijler handhaving. Een regel zonder voldoende handhaving is namelijk een loze regel. Handhaving is daardoor essentieel voor de effectiviteit van de regelgeving. Hetzelfde geldt voor educatie.

In dit preventie- en handhavingsplan zijn ambities vastgelegd (Hoofdstuk 2. Ambities en doelstellingen) met betrekking tot preventie- en handhaving op middelengebruik. Deze koppeling tussen preventie en handhaving is dan ook erg belangrijk voor de juiste integrale aanpak op het gebied van preventie. Daarbij wordt gezondheid gelijk geborgd binnen handhaving. Dit geeft invulling aan de ambities op het gebied van gezondheid. De koppeling draagt daarin ook bij aan het versterken van een sterke sociale basis.

De gestelde ambities willen we bereiken door op de juiste manier in te zetten op preventie en handhaving. In hoofdstuk 3. Preventie en handhaving in de praktijk is de huidige inzet op preventie- en handhaving omschreven. Om tot een goede uitvoering te komen in de periode 2023-2025 is echter meer inzet nodig. Hier zijn verschillende mogelijkheden voor. Twee voorbeelden op zowel preventie als handhaving zijn een nalevingsonderzoek en een kroegentocht. Beide activiteiten sluiten goed aan bij het uitgangspunt van risicogestuurd toezicht, evenals het preventiemodel Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) waar in 2023 mee wordt gestart in Ermelo en de regio.

Het Preventie- en Handhavingsplan 2023-2025 wordt medio 2025 geëvalueerd in samenwerking met partners.

Bijlage 1 - Overzicht wijzigingen Alcoholwet

Bijlage 1 bij Alcoholwet Preventie en Handhavingsplan Ermelo

Wat houdt de nieuwe alcoholregelgeving per 1 juli 2021 in?

1. Naamsverandering: van Drank- en Horecawet naar Alcoholwet

Op 1 juli wordt de "Drank- en Horecawet" aangepast naar "Alcoholwet". De nieuwe naam geeft beter aan dat het in deze wet draait om het risicovolle product alcohol. Bovendien zien de regels niet alleen toe op alcoholverkoop in de horeca, maar ook op de verstrekking in bijvoorbeeld supermarkten, slijterijen, wijnwinkels en sportkantines.

2. Verbod op bepaalde prijsacties

In de wet staat nu een verbod op het geven van meer dan 25% korting op alcoholhoudende drank in de detailhandel (zowel fysiek, als online). Dit geldt voor bijvoorbeeld supermarkten, slijterijen en webshops. Stuntaanbiedingen voor alcoholische drank als "twee halen, één betalen" of "30% korting" zijn niet meer toegestaan. Doel hiervan is te voorkomen dat consumenten zich door prijsacties laten verleiden om meer alcohol te kopen dan zij van plan waren.

3. Verbod op wederverstrekking

Volwassenen zullen een strafbaar feit begaan, indien zij op voor publiek toegankelijke plaatsen, zoals in horeca en op festivals, alcoholhoudende drank geven aan minderjarigen. Dit verbod is gericht op verdere ontmoediging van alcoholgebruik door minderjarigen. Dat is nodig vanwege de wetenschappelijke aanwijzingen dat alcoholgebruik een negatieve invloed kan hebben op de hersenontwikkeling van jongeren. Ook brengt alcoholgebruik het risico met zich mee van het ontwikkelen van problematisch alcoholgebruik op latere leeftijd. Daarnaast is herhaaldelijk uit onderzoek gebleken dat jongeren in de meeste gevallen alcohol verkrijgen van meerderjarige vrienden of familie.

4. Regels voor online verkoop van alcoholhoudende drank

Bij online verkoop van alcoholhoudende drank is er een verplichte controle bij de online bestelling van de leeftijd (leeftijdsverificatie). Deze leeftijdsverificatie vindt plaats door middel van een verplichte leeftijdsvraag.

Daarnaast moet de verstrekker beschikken over een geborgde werkwijze (document) en deze moet hij ook hanteren. Die werkwijze borgt dat de alcoholhoudende drank slechts wordt afgeleverd op het door de koper opgegeven adres of bij een distributiepoint en dat de leeftijd van de persoon aan wie alcohol wordt afgeleverd, wordt vastgesteld aan de hand van een geldig identificatiebewijs.

Deze nieuwe regels zijn gericht op de verdere ontmoediging van alcoholgebruik door minderjarigen. Met het oog op het groeiend aantal thuisbezorgkanalen voor alcoholhoudende drank is het van belang dat de detailhandel ook bij online verkoop de leeftijdsgrens naleeft en dat de toezichthouder op deze naleving kan controleren.

5. Splitsing online supermarkt en online slijterij

Online slijters zullen geen andere producten meer mogen aanbieden dan die in fysieke slijterijen mogen worden aangeboden. Voor de fysieke slijters was al geregeld dat het aanbieden en verstrekken van sterke drank slechts gepaard mag gaan met aan het slijtersbedrijf gerelateerde producten en bedrijfsactiviteiten.

De aankoop van sterk alcoholhoudende drank vindt door de scheiding meer bewust plaats.

6. Stage 14- en 15-jarige vmbo'ers

14- en 15-Jarige leerlingen mogen tijdens een stage in het kader van hun vmbo-horecaopleiding alcoholhoudende drank verstrekken. Voorheen was dat 16 jaar. Hiermee worden de stagemogelijkheden verruimd.

7. Toegangsverbod slijterij voor minderjarigen zonder begeleiding vervalt

Het inmiddels overbodig geachte verbod op toegang tot een slijterij voor minderjarigen zonder begeleider van 21 jaar of ouder vervalt.

8. Minderjarige testkopers inzetten bij toezicht

Bij het toezicht op de naleving van het verbod voor minderjarigen om op publieke plekken alcoholhoudende drank in hun bezit te hebben, zullen gemeenten en de NVWA toch 16- en 17- jarige testkopers mogen inzetten.

9. Betaalde proeverij in slijterijen

Bij gemeentelijke verordening kunnen betaalde proeverijen in alle slijterijen van een gemeente worden toegestaan. De proeverijen mogen dan plaatsvinden op dagen en tijden waarop de desbetreffende slijterij normaal gesproken gesloten is en de Winkeltijdenwet opening wel toestaat.

10. Aanwijzing alcoholoverlast-gebied

In geval van ernstige aantasting van de openbare orde, de leefomgeving of de volksgezondheid, zal bij gemeentelijke verordening een gebied kunnen worden aangewezen als alcoholoverlastgebied. In die verordening kan dan worden bepaald dat:

- de verstrekking van zwakalcoholhoudende drank vanuit bepaalde verkooppunten verboden of beperkt wordt
- aanvragen voor een vergunning op grond van de Alcoholwet geweigerd kunnen worden, en
- er bepaalde verboden of beperkingen worden opgelegd, zoals het happy hours-verbod uit de wet

11. Verstrekking alcoholhoudende drank op vervoermiddelen

De bevoegdheid om bij gemeentelijke verordening te kunnen bepalen dat op vervoermiddelen die bestemd zijn voor het vervoer van personen en waarop bedrijfsmatig of anders dan om niet alcoholhoudende drank wordt verstrekt, een medewerker aanwezig zal moeten zijn die beschikt over voldoende kennis en inzicht in sociale hygiëne. Hiermee kunnen de risico's op overlast door bijvoorbeeld commerciële bierfietsen, partybussen en op kleinere boten die door de binnenstad varen, verkleind worden.

12. Overbodige inrichtingseisen horeca en slijterijen vervallen

Inrichtingseisen voor horeca en slijterijen die grotendeels onnodig aanvullend zijn op de algemene eisen uit het Bouwbesluit vervallen. Bijvoorbeeld: eisen over elektriciteit en ventilatie in horeca.

Ook gedateerde regels die niet meer proportioneel zijn in relatie tot het waarborgen van de volksgezondheid, zoals de verplichte aanwezigheid van twee toiletgelegenheden.

Bijlage 2 – Handhavingmatrix

Handhavingmatrix sanctiestrategie Alcoholwet (bijlage bij Preventie- en Handhavingplan Alcoholwet)

Artikel Alcoholwet	Overtreding	Toelichting	Sanctie	Dwangsom	Bestuurlijke boete mogelijk
3	Verstrekken van alcoholhoudende dranken zonder verleende vergunning	Geen vergunning, geen ontvankelijke vergunningaanvraag ontvangen	Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €1.500 - 51 t/m 150m ² €2.500 - 151 t/m 500m ² €3.500 - Meer dan 500m ² €4.500	Ja
3	Verstrekken van alcoholhoudende dranken zonder verleende vergunning	Geen vergunning en geen zicht op legalisatie	Last onder dwangsom. Bij herhaling sluiting middels last onder bestuursdwang	- Tot 50m ² €3.000 - 51 t/m 150m ² €4.000 - 151 t/m 500m ² €5.000 - Meer dan 500m ² €6.000	Ja
8	Leidinggeven- de(n) voldoet niet langer aan één of meerdere aan hem gestelde eisen	Verplichte intrekingsgrond ex artikel 31 Alcoholwet	Schorsing of intrekking van de Alcoholvergunning	Niet van toepassing	Nee
10	Inrichting voldoet niet langer aan één of meerdere gestelde inrichtingseisen	Verplichte intrekingsgrond ex artikel 31 Alcoholwet	Schorsing of intrekking van de Alcoholvergunning	Niet van toepassing	Nee
12, lid 1 en 2	Verstrekken van alcoholhoudende dranken in een niet op de vergunning opgenomen hercalokaliteit		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €2.500 - 51 t/m 150m ² €3.500 - 151 t/m 500m ² €4.500 - Meer dan 500m ² €5.500	Ja
13, lid 1	Verbod op het verstrekken van alcoholhoudende dranken voor gebruik elders dan ter plaatse		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €3.000 - 51 t/m 150m ² €4.000 - 151 t/m 500m ² €5.000 - Meer dan 500m ² €6.000	Ja
13, lid 2	Verbod op verstrekken van al-	Lage handhavingsprioriteit	Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €3.000	Ja

	coholhoudende dranken voor gebruik ter plaatse in slijtersbedrijf			- 51 t/m 150m ² €4.000 - 151 t/m 500m ² €5.000 - Meer dan 500m ² €6.000	
14, lid 1	Verbod op uitvoeren andere bedrijfsactiviteiten in een slijtersbedrijf		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €2.500 - 51 t/m 150m ² €3.500 - 151 t/m 500m ² €4.500 - Meer dan 500m ² €5.500	Ja
14, lid 2 en 15, lid 1	Verbod op uitvoeren kleinhandel in een horecalokaliteit en/of een bijbehorend terras		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €2.500 - 51 t/m 150m ² €3.500 - 151 t/m 500m ² €4.500 - Meer dan 500m ² €5.500	Ja
16	Verbod op automatenverkoop alcoholhoudende dranken	Verbod geldt niet op hotelkamers	Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €2.500 - 51 t/m 150m ² €3.500 - 151 t/m 500m ² €4.500 - Meer dan 500m ² €5.500	Ja
17	Verbod verstrekken alcoholhoudende dranken anders dan in een gesloten verpakking	Verbod geldt voor supermarkten en slijterijen, maar niet voor andere horeca inrichtingen	Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €2.500 - 51 t/m 150m ² €3.500 - 151 t/m 500m ² €4.500 - Meer dan 500m ² €5.500	Ja
18, lid 1	Verbod verkoop van zwak-alcoholhoudende dranken voor gebruik elders dan ter plaatse, tenzij er sprake is van o.a. een slijterbedrijf of levensmiddelenbedrijf		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €3.000 - 51 t/m 150m ² €4.000 - 151 t/m 500m ² €5.000 - Meer dan 500m ² €6.000	Ja
18, lid 3	Onderscheid tussen zwak-alcoholhoudende dranken en alco-		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €3.000	Ja

	holvrije dranken ontbreekt in de verkoopruimte			<ul style="list-style-type: none"> - 51 t/m 150m² €4.000 - 151 t/m 500m² €5.000 - Meer dan 500m² €6.000 	
19, lid 2	Verbod bestelservice zwak-alcoholhoudende dranken, tenzij sprake is van één van de genoemde uitzonderingen		Last onder dwangsom	<ul style="list-style-type: none"> - Tot 50m² €3.000 - 51 t/m 150m² €4.000 - 151 t/m 500m² €5.000 - Meer dan 500m² €6.000 	Ja
20, lid 1	Verbod op verkoop van alcoholhoudende dranken aan jongeren onder de 18 jaar, inclusief verbod op wederverstrekking		Last onder dwangsom	<ul style="list-style-type: none"> - Tot 50m² €3.000 - 51 t/m 150m² €4.000 - 151 t/m 500m² €5.000 - Meer dan 500m² €6.000 	Ja (nog uitzoeken of dat ook kan voor de wederverstrekking)
20, lid 3	Niet bij de toegang van de horecagelegenheid duidelijk zichtbaar en leesbaar aangeven welke leeftijds-grens of leeftijds-grenzen gelden		Last onder dwangsom	<ul style="list-style-type: none"> - Tot 50m² €1.500 - 51 t/m 150m² €2.500 - 151 t/m 500m² €3.500 - Meer dan 500m² €4.500 	Ja
20, lid 4	Personen die dronken of onder invloed van drugs zijn toelaten tot het horecabedrijf en/of bijbehorend terras		Last onder dwangsom	<ul style="list-style-type: none"> - Tot 50m² €3.000 - 51 t/m 150m² €4000 - 151 t/m 500m² €5.000 - Meer dan 500m² €6.000 	Nee
20, lid 5	Dienst doen in een horecabedrijf in kennelijke staat en/of kennelijke onder invloed van drugs		Schorsing of intrekking van de drank- en horecavergunning	Niet van toepassing.	Nee
21	Alcoholhoudende dranken verstrekken wat tot verstoring van de openbare orde, veiligheid of zedelijkheid leidt		Schorsing of intrekking van de drank- en horecavergunning	Niet van toepassing	Nee

22, lid 1 en 2	Verbod alcoholhoudende dranken te verstrekken in tankstations		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €3.000 - 51 t/m 150m ² €4.000 - 151 t/m 500m ² €5.000 - Meer dan 500m ² €6.000	Ja
24, lid 1 en 2	Geen leidinggevende of vereiste persoon aanwezig in horecabedrijf of slijtersbedrijf		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €2.500 - 51 t/m 150m ² €3.50 - 151 t/m 500m ² €4.500 - Meer dan 500m ² €5.500	Ja
24, lid 3	Verkoop alcoholhoudende drank door dienstdoende personen jonger dan 16 jaar		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €2.500 - 51 t/m 150m ² €3.500 - 151 t/m 500m ² €4.500 - Meer dan 500m ² €5.500	Ja
25, lid 1	Verbod aanwezigheid alcoholhoudende drank behoudens uitzondering		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €3.000 - 51 t/m 150m ² €4.000 - 151 t/m 500m ² €5.000 - Meer dan 500m ² €6.000	Ja
25, lid 2	Verbod nuttig alcoholhoudende drank ter plaatse in een niet zijnde horecabedrijf, behoudens uitzondering		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €3.000 - 51 t/m 150m ² €4.000 - 151 t/m 500m ² €5.000 - Meer dan 500m ² €6.000	Ja
25, lid 3	Verbod aanwezig hebben van alcoholhoudende drank in rondtrekkend vervoermiddel, behoudens enkele uitzonderingen		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €3.000 - 51 t/m 150m ² €4.000 - 151 t/m 500m ² €5.000 - Meer dan 500m ² €6.000	Niet door de burgemeester
29, lid 3	Vergunning, aanhangsel e.d. niet aanwezig hebben in de inrichting		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €1.500 - 51 t/m 150m ² €2.500	Ja

				- 151 t/m 500m ² €3.500 - Meer dan 500m ² €4.500	
30	Vergunninghouder heeft geen melding gedaan van wijzigingen aan de inrichting		Intrekking van drank- en horecavergunning Verplichte intrekingsgrond ex. art. 31 lid 1 aanhef en onder sub d	Niet van toepassing	Nee
30a, lid 1	Vergunninghouder heeft geen melding nieuwe leidinggevende of doorhaling leidinggevende gedaan		Intrekking van drank- en horecavergunning Verplichte intrekingsgrond ex. art. 31 lid 1 aanhef en onder sub d	Niet van toepassing	Nee
35, lid 1	Schenken alcoholhoudende dranken zonder daartoe geldige verleende ontheffing		Last onder bestuursdwang	Niet van toepassing	Nee
35, lid 2	Niet voldoen aan voorschriften die in ontheffing zijn opgenomen		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €2.500 - 51 t/m 150m ² €3.500 - 151 t/m 500m ² €4.500 - Meer dan 500m ² €5.500	Ja
35, lid 4	Ontheffing/afschrijving van een ontheffing is niet ter plaatse aanwezig		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €1.500 - 51 t/m 150m ² €2.500 - 151 t/m 500m ² €3.500 - Meer dan 500m ² €4.500	Ja

Handhavingmatrix sanctiestrategie Alcoholwet/Algemene Plaatselijke Verordening Paracommerciële instellingen (bijlage bij Preventie- en Handhavingplan Alcoholwet)

Artikel	Overtreding	Toelichting	Sanctie	Dwangsom per	Bestuurlijke boete mogelijk
4, lid 1 Alcoholwet en 2.34B lid 1 APV	Verstrekken van alcoholhoudende dranken buiten de aangegeven schenktijden		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €1.500 - 51 t/m 150m ² €2.500 - 151 t/m 500m ² €3.500	Ja

				- Meer dan 500m ² €4.500	
4, lid 1 Alcoholwet en 2.34B lid 2 APV	Niet voldoen aan maximum aantal bijeenkomsten van persoonlijke aard die niet rechtstreeks verband houden met de doelstellingen van de instelling		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €1.500 - 51 t/m 150m ² €2.500 - 151 t/m 500m ² €3.500 - Meer dan 500m ² €4.500	Ja
4 Alcoholwet, en 2.34B lid 3 APV	Niet, of niet tijdig melden van bijeenkomsten van persoonlijke aard die niet rechtstreeks verband houden met de doelstellingen van de instelling	Per niet gemelde bijeenkomst via digitale meldings-systeem wordt het aantal nog te houden bijeenkomsten telkens met 3 bijeenkomsten verminderd.	Vermindering van het aantal te behouden bijeenkomsten van persoonlijke aard	Niet van toepassing	
Artikel 4 lid 5 Alcoholwet	Verleende ontheffing (o.g.v. art. 4 DHW lid 4) is niet in de inrichting aanwezig		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €1.500 - 51 t/m 150m ² €2.500 - 151 t/m 500m ² €3.500 - Meer dan 500m ² €4.500	Ja
Artikel 9 Alcoholwet	Geen registratie van barvrijwilligers of reglement aanwezig bij paracommercieel horecabedrijf		Last onder dwangsom	- Tot 50m ² €1.500 - 51 t/m 150m ² €2.500 - 151 t/m 500m ² €3.500 - Meer dan 500m ² €4.500	Ja

Sanctiebeleid bestuursrechtelijke handhaving algemeen Alcoholwet

Algemeen

Deze Handhavingsmatrix bevat beleidsregels waarin de burgemeester vastlegt op welke wijze wordt gereageerd op geconstateerde overtredingen. Per geconstateerde overtreding is vastgelegd welk sanctiemiddel wordt ingezet en welke stappen worden gezet in het handhavingstraject.

Zorgvuldige voorbereiding handhavingsbesluit

Elk besluit dat de burgemeester neemt ter handhaving van de Alcoholwet dient volgens de Awb zorgvuldig te worden voorbereid. Dit houdt in dat voordat wordt besloten tot op het opleggen van een last onder dwangsom, een last onder bestuursdwang en het schorsen of intrekken van een vergunning in beginsel eerst een voornemen tot handhaving bekend wordt gemaakt. In beginsel, want in een (zeer) spoedeisende situatie kan worden afgezien van het vooraf horen. Dit dient in het handhavingsbesluit goed te worden gemotiveerd.

Degene tegen wie het handhavingsvoornemen is gericht, wordt daarbij in de gelegenheid gesteld om zijn/haar zienswijze (reactie) binnen twee weken kenbaar te maken. Pas daarna zal een definitief besluit

worden genomen. Tegen de definitieve besluiten staat vervolgens bezwaar open. Deze bezwaarschriften worden voor advies voorgelegd aan de onafhankelijke commissie bezwaarschriften.

Op het moment dat de last onder dwangsom wordt overtreden stuurt de burgemeester een invorderingsbeschikking als bedoeld in artikel 5:37 van de Awb naar de overtreder van de last waarin staat dat een dwangsom is verbeurd en dat dit binnen zes weken moet worden betaald. Op grond van Afdelingsjurisprudentie dient bij het vaststellen van een beschikking die strekt tot het vaststellen van een financiële verplichting, eerst een brief met een voornemen hiertoe te sturen.

Sanctiemiddelen

Waarschuwing

In beginsel is het uitgangspunt dat na een geconstateerde overtreding eerst een waarschuwing wordt verzonden, al dan niet in combinatie met een gesprek met de gemeente.

Last onder dwangsom - bestuursdwang / schorsing of intrekking vergunning

Als na de waarschuwing opnieuw een overtreding wordt geconstateerd, wordt daarna in beginsel een sanctiemiddel opgelegd zoals aangegeven in de handhavingsmatrix. In bepaalde situaties is gekozen voor schorsing of intrekking van de vergunning in plaats van een last onder dwangsom. Dit vanwege de ernst van het feit en de invloed die dat heeft op de samenleving en de doelstellingen van het Alcohol Preventie en Handavingsplan.

Bij een schorsing van de DHW vergunning wordt per geval beoordeeld of het om een schorsing voor bepaalde of onbepaalde tijd gaat.

Als de opgelegde last onder dwangsom niet het beoogde effect heeft, dan wordt ofwel een hogere last onder dwangsom opgelegd, of alsnog overgegaan tot een last onder bestuursdwang (al dan niet tijdelijke sluiting). Het uitgangspunt is dat vanuit de proportionaliteit eerst gekozen wordt voor een last onder dwangsom en in beginsel niet meteen voor een last onder bestuursdwang (sluiting).

Voor wat betreft de hoogte van de dwangsom is een relatie gelegd met de oppervlakte van het horecabedrijf. Hoe groter een horecabedrijf is, hoe hoger de financiële prikkel dient te zijn om de overtreding te laten beëindigen. Hoe zwaarder het belang dat achter de verbodsbepaling schuilgaat, hoe hoger het bedrag van de dwangsom is vastgesteld.

Bestuurlijke boete

Naast de hiervoor beschreven sanctiemiddelen kan er ook een bestuurlijke boete worden opgelegd. In de matrix is opgenomen voor welke type overtredingen dit kan. Of een bestuurlijke boete wordt opgelegd, zal per geval worden beoordeeld.